

BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

14 Şubat 1985

Değerli yoldaşlar;

1984 yılının son aylarında Türkiye solu içinde iki önemli gelişme kaydedilmiştir. Bizim sorunlarımıza daima yakın ilgi göstermiş ve sorunların çözülmesi yolunda yardımlarını esirgememiş olan büyük değer verdiğimiz Partinizi bu gelişmeler konusunda da bilgilendirmeyi yararlı ve gerekli gördük.

Uzunca bir zamandır yapılmakta olan temas ve toplantılardan sonra Kasım ayının ikinci yarısında önce TİP ile TKP arasında ikili, sonra Kürdistan Öncü İşçi Partisi, Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Komünist Emek Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi olmak üzere altı parti arasında görüşmeler yapıldı. İlk önce kamuoyuna altılı görüşmelerde varılan kararlar açıklandı.

Altı partinin oluşturduğu Birlik Türkiye solunda en ciddi ve tutarlı gruptur. Sol Birliğin oluşması iki açıdan önemlidir: Birincisi, Türkiye solunda ilk ciddi ve tutarlı cepheleşme hareketidir; ikincisi, bu cepheleşmede ilk defa Türkiye işçi sınıfı hareketiyle Kürt ulusal demokratik hareketi arasında bir ittifak oluşmaktadır.

İdeolojik ve politik bakımdan birbirlerine göreceli olarak daha yakın olduklarından Sol Birlik'in devamı ve gelişmesi umut edilir, ama arada sorunlar da yok değildir. Geleceğinin ne olacağı, bir, alınan kararların pratiğe aktarılması becerisine ve hızına; iki, temel ideolojik konularda anlaşılıktan sonra, uygulamaya ilişkin ayrıntılarda, ortak eylemlerin kotarılmasında aşılması zor sorunlar, tıkanıklıklar yaratılmamasına bağlıdır. Bugüne kadar yapılan toplantı ve görüşmelerde ayrıntılar üzerinde büyük sorunlar çıktığı, zorluklarla karşılaşıldığı sık görülmüş hallerdendir. Altılı grup şimdi ortak yayınlar sorunu üzerinde durmakta ve tartışmalar devam etmektedir.

İlişikteki belgelerden de anlaşılacağı üzere Sol Birlik, önüne, birbiriyle bağlantılı, ama birbirinden ayrı iki ana hedef koymuş, iki temel karar almıştır. Birinci ivedi hedef ve buna ilişkin karar faşist cuntanın devrilmesidir. Bu maksatla, olabildiğince en geniş politik ve sosyal yelpazede demokrasi güçlerinin iş ve eylem birliği öngörülmüştür. Sol Birlik aynı görüşleri paylaşan ve belgeleri kabul eden diğer parti ve örgütlere açık olacaktır. Sol Birlik üyesi olmayan kişi ve güçlerle de belirli kimi somut sorun ve hedeflerle sınırlı olarak iş ve eylem birliği yapmaya çalışacaktır. Cuntayı devirmeye yönelik mücadelenin somut istemleri "Demokratik Güçbirliği Platformu" belgesinde ayrıntılı ve kapsamlı bir biçimde belirtilmiştir.

Bu Platform'un çok önemli iki noktası, bir, faşizme karşı mücadelenin aynı zamanda emperyalizme karşı, barış ve bağımsızlık için mücadeleyi de içermesi; iki, Kürt halkına uygulanan baskı ve zora karşı çıkılması, Kürt halkının ve diğer azınlıkların sosyal ve kültürel haklarının savunulmasıdır. Kürt halkının kendi kaderini

tayin hakkının tanınması ve gerçekleştirilmesi, faşizmin devrilmesinden sonraki aşamaya bırakılmıştır.

Sol Birlik'i oluşturan altı parti faşizmin devrilmesini aşan, daha ileri hedeflerde de anlaştıkları için, orta vadeli hedefler belgesi olarak da devrim sürecinin demokratik görevler aşamasına ilişkin bir anlaşma daha imzalamışlardır: Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birlik Deklarasyonu. Ayrılık noktalarının öne çıkmasına meydan vermemek için, devrim stratejisi tartışmasına girmeden, söz konusu aşamada başarılması gerekli somut işler üzerinde durulmuş, belgede bunlar sıralanmış ve bu görevleri hangi güçler ittifakının başaracağı belirtilmiştir.

Hiç kuşkusuz, faşizmin devrilmesine kadar birleşik mücadele başarıyla yürütülebilirse, bu, Birlik'e katılan taraflar arasındaki ilişkilerin sıkılaşmasa, görüşlerin ve tutumların birbirine daha da yakınlaşmasına yol açacak ve ikinci aşamaya ilişkin anlaşmayı daha da geliştirmek mümkün olabilecektir.

Kanımızca, çalışmalarda çok dikkatli olmamız gereken nokta, içinde bulunduğumuz dönemde bütün dikkat ve çabamızı faşist cuntanın devrilmesine yönelik olarak Demokratik Güçbirliği Platformu istemlerinin gerçekleştirilmesi üzerinde yoğunlaştırmak ve bunu yaparken de, ikinci kademenin görevlerini birincininkilerle karıştırmamaktır. İki kademenin görevleri birbirleriyle bağlantılı ve adeta içice geçmiş olduğundan (ikinci kademe birincinin gerçekleşmesinden doğacaktır) bu ayrımı gözden kaçırmamak ve eylemde karışıklığa yol açmamak son derece önemlidir.

Politik Örgütsel Birlik Sorununda Gelinek Nokta:

Türkiye İşçi Partisi ile Türkiye Komünist Partisi'nin politik birliğe ilişkin ortak açıklamaları, kanımızca, bu iki partinin ilişkilerinde ve Türkiye işçi sınıfının yakın tarihinde bir dönüm noktası, yeni bir aşamaya girişin işaretidir. TKP'nin bu noktaya gelişini uzun zaman almış ve zorlu bir süreçle gerçekleştirmiştir. Politik örgütsel birlik artık geri dönülmez biçimde ortak gündemdedir. Ne var ki, bunu söylemek, sorunun kökünden çözüldüğü anlamına gelmez, gelmeyebilir.

Bugün gelinen noktayı iyi değerlendirebilmek için iki parti arasındaki ilişkilerin geçmişten bu yana nasıl geliştiğine bir göz atmak yararlı olacaktır:

Hatırlanacaktır ki, iki parti arasında politik örgütsel birliğe doğru ilk adım 1980 Mayıs ayında imzalanan protokolla atılmıştır. Ne var ki, öngörülen iki komisyonun oluşturulmaları ve üçer ay ara ile toplanmaları gerçekleşmemiştir. Ara sıra teke tek temaslar olduysa da, bizim birlik konusundaki ısrarımıza ve Mart 1981'de ayrıntılı bir mektupla iki parti arasındaki ilişkiler üzerinde durmamıza karşın konu bir daha ortak gündeme girmedi.

1981 Aralık ayında TKP'den bir çağrı geldi. Bu, TSİP'in de dahil olduğu üçlü toplantıydı; çağrılış nedeni Polonya olaylarına ilişkin olarak üçlü bir bildirin yayınlamasıydı. Aralığın son haftasında toplanıldığında, TKP delegasyonundan ikili görüşme talep edilerek kendilerine, imzalanan protokolün akıbeti soruldu. Alınan cevap, o protokolün iki partinin bütününde, illegal ve legal alanlarda birleşmesine değil, yalnızca legal parti düzeyinde birleşmeye ilişkin olduğu merkezindeydi. Kısa bir tartışma sonuç vermedi. Ne anlama geldiği tartışılan protokolün orjinal metninin Arşiv'de bulunuşu ve bunu TKP'ye hatırlatmamız sorunu çözmeye yetmedi. Üçlü görüşmelerde ise TKP sözcüsü, partilerin birleşmesi diye bir şeyin söz konusu

olmadığını, politik birliğe ilişkin hiçbir şey imzalamayacaklarını belirtti.

Politik örgütsel birlik konusunda Partimiz ısrarlı oldu. Bu ısrar eylem birliğinin bir yana bırakılması, hatta bir ölçüde ihmali anlamına gelmiyordu, gelmemektedir. Eylem birliği zaten sürdürülüyor, olabildiğince de geliştirilmeye çalışılıyordu ve TİP her zaman tutarlı ve uzlaşıcı bir tavır içinde hareket ediyordu.

Ne var ki, Türkiye’de işçi sınıfı hareketinin “bölünüşü” diğer ülkelerde görülen- den farklıydı. Marksist-Leninist hareketin, komünist hareketin kendisinin, tarihsel koşullar nedeniyle, ayrı örgütlenmeler meydana getirişi biçimindeydi. Bu nedenle de, birbirinden ayrı örgütlenmeler meydana gelmekle beraber, bu örgütler -partiler- temel ideolojik ve politik çizgilerinde birbirine karşıt, birbiriyle uzlaşmaz konumda değildi. Böyle bir durumda işçi sınıfı hareketinin tek merkezden, tek kumanda altında yönlendirilmesi gereği başka ülkelere benzemeyen özel bir önem ve ağırlık taşıyordu. Askeri faşist cunta yönetimi altında, sınıf mücadelesinin giderek daha ve daha şiddetlendiği koşullarda işçi sınıfı politik hareketinin örgütsel birliği, kumanda merkezinin tekleşmesi ihmale gelmez, yaşamsal bir zorunluluk kazanıyordu.

Böyle bir durumun meydana gelişi Türkiye’nin tarihsel koşullarının bir sonucu- ydu. TKP’nin 1950’lerin ilk yarısında uğradığı ağır saldırı, bölünme ve dağınlık ve bir daha 1970’lerin ikinci yarısına kadar gereğince ve yeterince toparlanamayışı ülkede bir boşluk yaratmış ve TİP bu boşluğu doldurmuştur.

Türkiye’de 1961 anayasasıyla legal bir bilimsel sosyalist parti oluşturmanın hu- kuksal olanakları tam değilse de büyük ölçüde doğmuştu. Bundan yararlanmak, ge- reğini yerine getirmek komünistlerin göreviydi. Diğer yandan, illegalitede hissedilen boşluktan dolayı da TİP sürekli daha ve daha sola kayma durumundaydı. Böyle de oldu. TİP “bilimsel sosyalleşme”, yani, Marksist-Leninist çizgide komünistleş- me sürecine bilinçli ve kararlı girdi ve ilerledi. Ekim 1970’deki 4. Büyük Kongre bu süreçte en önemli menzil taşı oldu.

İşçi sınıfının ve tüm demokratik güçlerin sıkı baskı altına alındığı, Parti’nin kapa- tıldığı 12 Mart askeri döneminden Türkiye toplumu daha sola kaymış, radikalleşmiş olarak çıktı ve 1975’de Türkiye işçi Partisi daha da ileri bir çizgide yeniden kuruldu.

12 Mart 1971/73 döneminde Parti illegalitede örgütlenip sınıf hareketini yürü- temedi, ama büsbütün dağılmadı da; önemli kadrolar, bilinçli militanlar arasında temas ve dayanışma korundu. TSİP, bu koşullarda meydana gelen göreceli boşluk- tan yararlananlarca, 1974’de, hapisteki TİP yöneticilerinin tahliyesine birkaç hafta kala alelacele kuruldu.

Türkiye’de işçi sınıfı hareketinin üç ayrı kolda örgütlenmesi kısaca açıklamaya çalıştığımız bu tarihsel koşullar sonucu olmuştur. Bu tarihsel koşulların ve etkile- rinin ortadan kalktığı günümüz koşullarında Partimiz, Türkiye’deki gelişmeleri de dikkate alarak, işçi sınıfı hareketinin birliği sorununun “çürümeye bırakılmadan” olabildiğince kısa bir sürede gerçekleştirilmesi görüşünde olmuştur. Bu konuda, TKP ile birlik öne çıkmıştır. Partimizin görüşüne göre, eylem birliği geliştirilmekle beraber, örgütsel birlik sorunu eylem birliğinin gelişmesi sürecinde tarafların kendi- liğinden birbirine yakınlaşmasına ve bir kaynaşmaya doğru gitmesine bırakılmaz. Politik örgütsel birliğin gerçekleşebilmesi için ideolojik, politik ve örgütsel sorunlar düzeyinde kararlı, ciddi, çalışmalar yapılması şarttır.

Parti merkez organı Çark Başak'ın Eylül 1982 sayısında yayınlanmış olan "Eylem Birliği-Politik Birlik" başlıklı yazıda, yukarda sözünü ettiğimiz "tarih tezi" mizi kısaca açıkladık. Son iki toplantıya gelinceye kadar TKP bu konuda suskun kaldı.

Nisan 1983'deki doruk toplantısında politik birlik konusunu gündeme getirdik ve yeni bir protokol yapılmasını önerdik. Protokol çok kısaydı, içeriği son toplantıdan sonra yayınlanan basın açıklamasındakinin, bir kelime fazlasıyla aynıydı. Karşı taraf önce hemen kabul etti, sonra kurullarına götürmek üzere daha sonraki toplantıya erteledi.

Sonraki toplantı yine bizim isteğimiz üzerine yapıldı. Temmuz 1983'de sözü geçen protokol imzalandı, ama TKP'nin isteği üzerine açıklanması belirsiz bir tarihe ertelendi. Her iki Genel Sekreter arasında yapılan bu görüşmede birleşmenin biçimi üzerinde de duruldu ve Genel Sekreterimiz bizim öngördüğümüz biçimi açıkladı. Bu, kısaca, en üst kademelerinden en alt kademelerine kadar iki partinin bütünüyle birleşmesiydi. Bu maksatla çalışmaların yapılmasıydı. Karşı taraf bu öneri üzerinde düşünmek için mühlet istedi.

Daha sonra, TKP'nin 5. kongresini izleyen doruk toplantısında anlaşıldı ki, TİP'in 1980'denberi illegal partiye dönüşmüş olmasına rağmen TKP, birleşme sorununu illegal/legal parti ayrımı üzerine oturtuyor ve TİP'in illegalitede legal kimliğini korumasını istiyordu, bizim önerimiz reddediliyordu.

5. Kongre'den sonraki ilk toplantıda TİP Genel Başkanı'na şu öneri yapıldı: "Birleşme TKP yönetimi içinde halledilirdi". TİP Genel Başkanı, bu sıfatını muhafaza ederek kendisi gizlice TKP'ye katılmalıydı. TİP ise adıyla, üst kadrolarıyla devam etmeliydi; legal çalışma, legal kazanımlar önemliydi ve saire... Başkan bu öneriye "hayır" dedi, çünkü bu, başka nedenlerin yanında, iki parti'nin birleşmesi değil, bir partiden diğere seçme insan veya insanların aktarılması önerisiydi.

Bizim görüşümüze göre *parti* olarak birleşildiğinde, her iki partiden kadro ve üye olarak mümkünse hiçbir kayba uğramadan, değilse en az kayıpla birleşmenin gerçekleştirilmesi gerekir. Birleşik partinin dışında, partilerden biri veya öteki, veya ayrı ayrı her ikisi adına sahte örgütlenmelere gidebilmeye imkan ve yer bırakılmamalıdır. Bunun için birleşmenin, partilerin kitlesi ve hatta sol grup ve çevrelerce *inandırıcı* olması gerekir. Her iki partinin de büyüyerek birleşik partide devam ettiği hissedilmeli, gözlenmeli, buna inanılmalıdır. İkincisi, her iki partinin etkinlik alanları en azından küçülmemeli, birleşme ile hatta artmalıdır. Birleşik parti etkinlik alanı ve gücü büyümüş olarak Türkiye işçi sınıfı hareketine ivme kazandırabilmelidir. Birleşik parti, geçmişin kimi olumsuzluklarından arınmış, her iki partinin olumlu kazanımlarının üstüne kurulu yeni bir oluşum olmalıdır. Ancak bu takdirde birleşik parti, iki partinin aritmetik toplamı olmayı aşan, daha ileri ve üst düzeyde politik varlık olabilir. Birleşmenin ve birleşik partinin bu biçim ve nitelikte olması gereğinden dolayı da yeni birleşik partinin adı, sınıf hareketindeki bu sıçramayı ifade eden bir ad olmalıdır.

Nisan 1984'de en üst iki yetkilinin arasında yapılan toplantıda, TİP G. Başkanı'nın TKP'ye katılması üzerinde yeniden durulmadı, ama yine, iki partinin ayrı varlıklarını koruyarak birleşmeleri önerildi TKP tarafından. Hem de TİP, adıyla, üst kadrolarıyla ayrı parti olarak varlığını sürdürmekle kalmayacak, illegalitede de legal

kimliğini sürdürecektir ve savunacaktı. Başka partilerin (örneğin sosyal demokrat partilerin) illegaliteye geçmesi gibi illegaliteye geçmiş olacaktı; tüzük, program... gibi hiçbir şey değiştirmeden illegalitede olmalıydı. Böyle bir TİP aynı zamanda TKP ile gizlice birleşecekti. Ayrılık ile birlik birarada nasıl olacak, bunun mekanizması ne olacak, nasıl işleyecekti? Bu noktalar da açıklanmıyordu. TİP G. Başkanı bunun istenir ve pratikte gerçekleştirilebilir bir birleşme biçimi olmadığını belirtmekle beraber, öneriyi kuruluna götüreceğini söyledi.

84 yazı sonlarında TİP, içinde bulunulan durumu ve görüşlerini bir kez daha etraflıca anlatan bir mektup gönderdi TKP Merkez Komitesine ve görüşme talep etti. Bunun üzerine Ekim ve Kasım aylarında arka arkaya iki doruk toplantısı yapıldı heyetler halinde. Bu iki toplantı arasında da TKP Merkez Komitesi bizim mektubumuza yazılı cevap gönderdi. (Her iki mektubun suretleri ilişiktir). Bu toplantılarda TKP'nin görüş ve tutumu buraya kadar anlatılanları doğrular biçimde ortaya çıktı.

TKP birleşme biçimi üzerinde durmak istemediklerini belirtti. "Biçimden önce soruna yaklaşım önemliydi". (Aşağıda görüleceği üzere görüşmelerde birleşme biçimi üzerinde düşündüklerini de açıklamış oldular ve bu açıklama tutanağa geçti).

TKP'nin yaklaşımı özetle şöyleydi:

- İki ayrı parti durumunun meydana gelişine ilişkin bizim tarihte "tam katılmamakla beraber bir hareket noktası olarak kabul" edebiliyorlardı.

- Tarihsel koşullar nedeniyle Türkiye işçi sınıfı hareketi illegal ve legal olarak ikiye ayrılmıştır. "TİP'in niteliğine damgasını vuran legal oluşudur". Birleşme bu illegal/legal ayrımı zeminine oturmaktadır, yalnızca bu ayrışan iki partinin birleşmesi olacaktır. Birleşmeyi başka bir zemine kaydırmak (iki partinin temel niteliklerinin eşit ve özdeş olduğuna kaydırmak) doğru değildir, hem de sorunlar yaratır. Başka partilere (örneğin TSİP ve TKEP'e) Marksist-Leninist olma, birleşme isteme hakları tanınmamalı, buna yol açılmamalıdır.

- Legal çalışma ve kazanımlar değerli ve önemlidir. TİP'in bu mirası korunmalı, başkalarına bırakılmamalıdır. TİP'in kitlesi dağılmamalıdır. Yeniden bir legal parti olanağı doğduğunda bu TİP olmalıdır. Onun için TİP olduğu gibi muhafaza edilmeli, sürdürülmelidir.

- Onun için illegal ve legal partinin birleşmesi esasları şöyle olmalıdır:

- a) TİP'in illegal örgütlenmesi, açıklanmaksızın TKP'de birleşir, ancak, legal TİP'in meşruluğunu ve yeniden açılması gerekliliğini savunacak ve TİP adını taşıyacak bir örgütlenme de bırakılır.
- b) TİP'in illegal bölümü TKP ile birleştikten sonra, henüz komünist bir örgütlenmede yer alamıyacak veya alması uygun olmayan durumdaki kişi, grup ve örgütler TİP adını taşımaya devam eden örgüt içinde yer alırlar. (Örneğin birleşme isteyen TSİP ve TKEP bu örgütlenmede yer alabilirler).
- c) Her iki partinin birbirine elemanlar aktaracağı paralel bir örgütlenme içine girilir.

- TİP Merkez Komitesinin toplanmasına, yeni bir tüzük yapılmasına gerek yoktu. Yeni program ve kongreye de gerek yoktur. Tüzükte TİP'i komünist parti olarak tanımlamak, birleşmenin illegal ve legal parti arasında olma bazını değiştirir, sorunlar yaratır, birleşme zorlaşır. TKP varken ikinci bir komünist parti yaratmak

bölücülük olur. Biz TİP'in niteliği sorununu aşmış sanıyorduk, anlaşılan sizin için aşılmamış. TİP Marksist-Leninisttir. TKP ile eşitlik için partinizin komünist olduğunu söylüyorsanız yanlış yapıyorsunuz.

- MK toplanmış yeni bir tüzük kabul etmiş. Hiç değilse bu olayı yayımlamasaydınız. Yayınladınız, ama bundan sonra tüzüğün kendisini yayınlamayınız. Yayınlarsanız durumu yeniden değerlendiririz, çünkü bu yeni tüzükle TİP nitelik değiştirmiş oluyor. Birleşmenin zemini değişiyor. Birleşme olmaz, demiyoruz, ama çok zorlaşır ve gecikir. Biz ise kısa yoldan, çabuk olmasını istiyorduk. Onun için o reddettiğiniz öneriyi getirmiştik. Birleşme sorununun çürümesini biz de istemiyoruz.

- Birleşme sonucu parti adının değişmesi isteniyorsa, bu zor, çok zor olur.

TİP delegasyonunun ileri sürdüğü görüşler de şu noktalarda özetlenebilir:

- Evet, Türkiye işçi sınıfı hareketinin illegal ve legal olarak iki kola ayrılışı tarihsel koşulların sonucudur, ama bu ayrışmada esas önem taşıyan nokta, kollardan birinin legal, öbürünün illegal oluşu değil, illegal ve legal her iki kolun da Marksist-Leninist oluşudur, komünist ve sosyal demokrat veya başka bir nitelikte parti olarak ayrılmayıdır. Bir partiye damgasını vuran olgu, illegal veya legal oluşu değil, ideolojik, politik, örgütsel konumları, özellikleridir. Birleşmeyi zorunlu kılan da temeldeki bu eşitlik, özdeşliktir. Birleşme illegal/legal ayrımı bazında değil, bu temel eşitlik, özdeşlik bazında gerçekleşecektir.

- TİP Marksist-Leninist olduğuna ve bu gerçeği artık TKP de kabul ettiğine göre, TİP yeni tüzüğü ile nitelik değiştirmiş olamaz. Sadece Marksist-Leninist niteliğini daha açık seçik ve sistematik biçimde açıklamış olmaktadır. Yok, Marksist-Leninist parti olmak başka, komünist parti olmak başkadır, denilecekse, bu elbette ciddiye alınmayacak bir iddia olur. TİP yeni tüzüğünden önce de Marksist-Leninist olduğuna göre yeni tüzüğü ile TİP nitelik değiştirmiş değildir, olamaz. İlegalite koşullarında Parti, daha açık seçik, her şeyi adıyla anlatabilme olanağını bulmuş ve anlatmıştır. Diğer yandan parti örgütüne ilişkin olarak da, böylece gizliliğe geçiş ve illegal yaşam için alınmış olan kararlar ve uygulamalar bir bütünlüğe kavuşturulmuştur. Bu uyarılma ve düzenlemeyi yapmakta geç bile kalınmıştır.

Bir başka deyişle, Parti legaliteden illegaliteye geçişin gerektirdiği düzenlemeleri yapmıştır. Parti bu düzenlemeleri yapmasaydı, asıl o zaman komünist partilerinin sahip olması gereken ve Lenin'in üzerinde vurgulayarak durduğu esnekliği göstermemiş, kendini yeni koşullara uyarılma gereğini yerine getirmemiş olurdu ve asıl o zaman eleştiriyi hak ederdi, Parti'nin üye ve kadroları sarsılırdı.

- MK'nın toplanması, yeni bir tüzüğün kabulü ve olayın açıklanmasıyla iki partinin birleşmelerinin zeminini değiştiren, bunun için de birleşmeyi zorlaştıran bir durum doğmuş değildir. Tam tersine, yeni tüzükle iki parti arasındaki birleşme daha da kolaylaşmıştır. Geçmiş gitmiş tarihsel koşulların yarattığı iki kollu işçi sınıfı hareketinin bir gereği, mantığı kalmamıştır; birleşme ve tekleşme bütün zorunluluğu ile kapıya dayanmıştır.

TİP'in TİP olarak legale çıkması, bundan sonra ancak TKP'nin de legale çıkabileceği koşullarda mümkündür. TİP'in kazanmış olduğu yasal ve asıl önemlisi toplumsal meşruiyet ise, iki partinin birleşmesi ve TİP'in ayrı bir parti olarak ortadan kalkmasıyla yitirilmiş olmayacak, yok olmayacaktır. Türkiye işçi Partisi'nin

1961-1980 arasındaki varlığı ve etkinliği Türkiye işçi sınıfı hareketine ve genelinde Türkiye'nin politik tarihine ve politik hukukuna geri alınamıyacak bir aşama kazandırmıştır, bunun birleşilen partiye yansımamasına olanak yoktur

Ayrıca, koşullar gelişip olanaklar oluştuğunda, adı TİP olmasa da TİP'in yarattığı legal birikimi sürdürecektir. Birleşik parti böyle legal bir parti oluşturulmadıkça, kadrolar bulmada güçlük çekmeyecek, TİP birikiminden yararlanabilecektir. Yeni legal partinin hangi hareketin legalde devamı olduğu da anlaşılacaktır.

- Yukarıda a, b, c fıkralarında önerilen iki parçalı birleşme biçimi bizce, pratikte düşünülmesi bile imkansız görünen bir öneridir. Gerçekte TİP ile TKP birleştiği halde birleşmemiş gibi davranarak uygun gördüğü kişileri üye almaya kalkacak, TSİP ile TKEP'i ise birleşmeye çağırarak ve onlar da kabul edecekler!

Bizim kesin inandığımız ve pratiğimizde dikkatle uyguladığımız ilke, amaçlarda açık politika izlemektir. Açık politika inandırıcıdır, güven vericidir. Önerilen biçim güven vermez, ergeç işin aslı başkalarınca anlaşılır. Üstelik önerilen ikili parti yapısının pratikte işlerliği olmaz, yönetim ve yönlendirme bakımından çözümsüz sorunlar çıkarır.

- TSİP ve TKEP ile birleşmeye gelince, fiilen mevcut olmayan bir partinin az çok örgütlü durumdaki başka bir parti ile birleşmesinin olanaksızlığı bir yana, bizim TKEP ile birleşmemiz, bizler için hiçbir zaman söz konusu olmamıştır. TSİP hakkındaki görüşümüz ise TKP'ninki gibi değildir; onun hakkındaki eski görüşümüzü değiştirmiş değiliz. Ne var ki, içinde bulunduğumuz aşamada, TSİP ile birleşme konusunu, TKP'nin tavrından dolayı zorluk çıkaracağımızı anladığımızdan, gündeme getirilmemesini kabul ettik. Kanımızca bu, birleşik partinin sorunu olacak, o ne gerekiyorsa yapacaktır.

Biz bu son iki görüşmede de, imzalanmış bulunan 1983 protokolünün parti örgünlerine ve kamuoyuna açıklanması üzerinde durduk. Önceleri TKP, protokolün yayınlanması önerisini, kendilerinin önerdikleri birleşme biçimi için mahzurlu olacağını ileri sürerek reddetmişti; son seferinde ise, bu birleşme biçimini bizim kesin olarak reddetmiş olduğumuzdan dolayı bu mahzurun kalkmış olacağını belirterek önerimizi yeniden tekrarladık. Ayrıca, her iki partinin birleşme görüşmelerinde benimsediği temel ve vardığı noktanın herkesçe bilinmesi, bu açıklığın sağlanması, birleşme çalışmalarına ivme kazandıracaktı. Tarihi gecikmiş olduğu için bunun imzalanmış bir protokol olarak değil de, son toplantı ve görüşmelere ilişkin bir basın bülteninde alınmış bulunan kararların açıklanması biçiminde kamuoyuna duyurulmasını önerdik.

TKP kabul etti, ama bazı koşullar ileri sürdü. Polise ipucu vermemek için "politik örgütsel birleşme" deyiminin böyle olduğu gibi geçmemesini, örgütsel yerine bir başka kelime bulunmasını önerdi. Bu kelimenin kullanılmasında ısrar olunuyorsa, açıklama yalnız kendi parti örgütlerimize yapılmalı, basın bülteninde yer almamalıydı. Yok, biz kamuoyuna da açıklamak istiyorsak, o takdirde onlar bir açıklama yapmazlar, ama kendilerine sorulduğunda bizim açıklamamızı doğrularlardı.

Bunun üzerine biz, ne örgütsel, ne de başka bir kelime kullanmadan, yalnızca politik birlikten söz ederek açıklama yapmayı, ama kendi örgütlerimize bunun

örgütsel birleşme olduğunu, sakıncasından dolayı örgütsel kelimesinin ayrıca kullanılmadığını anlatmayı önerdik. Öneri kabul edildi, basın bültenindeki açıklama öyle çıktı.

*

Protokolün açıklanmasında biz neden ısrarcı olduk? Şunun için: Bir, daha önce de belirttiğimiz gibi genel olarak amaçlarda açık bir politika izlemeyi doğru ve avantajlı bulduğumuzdan; iki, politik örgütsel birleşme sorununda ise bunu özellikle gerekli, hatta zorunlu gördüğümüzden.

Geçmişin olumsuz deneyimlerinden ve TKP'nin hâlâ tam değiştirmedığı tutumundan doğan tortular vardır, bu tortular temizlenmelidir. İki parti arasında temel nitelik farkı, bir çeşit ast-üst ayrışması olduğu tortusu mümkünse hiç iz bırakmadan silinmesi gereken tortudur. İki partinin üyeleri ve kadroları, tümünde kitlesi, ancak bu başarılırsa birbirleriyle eşitlik içinde tam yoldaşça kaynaşıp bir birlik oluşturabilirler. Böyle bir birleşme ve kaynaşmanın gerçekleşebilmesi için üyeler, kadrolar, kamuoyu iki partinin birbirlerini karşılıklı olarak nasıl eşit ve temelde özdeş gördüklerini ve kabul ettiklerini en üst yetkililerinin ve organlarının aldıkları ortak kararlar yoluyla öğrenmeli, bilmelidirler. Ancak bu yolla ileri geri tartışmaların, yersiz eleştirilerin, buruklukların, karşılıklı yabancılaşma duygularının önü alınabilir, karşılıklı güven, kardeşlik havası perçinleşebilir. Tek taraflı ve farklı yorumlamalara açık anlatımlar bu sonucu almaya yetmez. Birleşik partide birleşmeden doğacak sorunların asgariye indirilebilmesi için bu belirttiğimiz sonucun alınması olmazsa olmaz koşuldur.

Ayrıca, genel olarak, üzerinde anlaşmaya varılan noktaların yazıya dökülüp açıklanması bir inanırlılık ve güvenilirlik belgesi, bir çeşit güvencedir.

Görüşmelerin sonunda durum şuydu: Biz, önerilen iki başlı birleşme biçimini kesin reddetmiştik. TKP Genel Sekreteri kendilerinin de bizim önerimizi daha önce reddetmiş olduklarını, ama bu reddin önerinin bir daha ele alınmayacağı anlamına gelmediğini, öneriyi tekrar kurula götüreceğini söyledi. Yukarda açıkladığımız üzere birleşmenin zor olacağı ve gecikebileceği görüşündeydi. Biz ise, yine yukarda belirttiğimiz gibi, koşulların birleşme için daha elverişli olduğu kanısındaydık, sorun çürümeye bırakılmamalıydı.

Bundan sonraki gelişmeleri bekleyeceğiz.

Yoldaşça selamlarımızla.

TİP MK a.

Behice Boran

Genel Başkan

Ekler:

- 1) Demokratik Güçbirliği Platformu'nun, Sol Birlik Deklarasyonu'nun, TKP ve TİP ortak imzalı ortak basın açıklamasının, "Yeni Tüzük Üzerine" başlıklı yazının yayınlandığı Çark Başak'ın Ocak 1985 tarihli sayısı.

- 2) Merkez Komitesi toplantısının açıklandığı Çark Başak'ın Eylül 1984 tarihli sayısı.
- 3) “Eylem Birliği-Politik Birlik” yazısının yayınlandığı Çark Başak'ın Eylül 1982 tarihli sayısı.
- 4) TKP'ye gönderdiğimiz son mektubun örneđi,
- 5) TKP'nin bu mektuba cevabının örneği,
- 6) TKP ile yapılan son doruk toplantısının Tutanak özeti örneği,
- 7) Yeni Tüzük.

TÜSTAV Arşivi